

Viveca Servatius

Mozart

- en frontløber

VisdomsNettet
www.visdomsnettet.dk

Mozart - en frontløber

Viveca Servatius

VisdomsNettet
www.visdomsnettet.dk

Mozart - en frontløber

Af Viveca Servatius

(Oversættelse: Ebba Larsen)

Ny musikstil

En stor komponist er normalt et menneske, der samtidig med at fuldkommengøre en eksisterende musikstil også udvikler et grundlag til en ny musikstil. Den vil i begyndelsen ofte virke uforståelig for et større publikum, men med tiden kan den blive betragtet som stor og udødelig kunst, der berører lytterne på en hel speciel måde. Af og til kan en komponist opnå dette ved at udvikle gamle musikalske sekvenser, og af og til ved helt at udelade dem. Palestrina, Bach, Mozart, Beethoven, Liszt og Mahler hører til den kategori.

Forfatteren Cyril Scott skriver i sin bog *Music – Its Secret Influence Throughout the Ages*, at flere af de store komponister har medvirket til, at vigtige tanker er blevet udviklet i verden. Det er interessant at bemærke, at Cyril Scott ikke inkluderer den komponist, der for det meste betragtes som den største blandt alle – *Wolfgang Amadeus Mozart*. Derfor er det særligt interessant at analysere denne mesters betydning. På hvilket niveau ligger Mozarts musik, og på hvilket niveau ligger hans betydning som frontløber?

Født i Salzburg i 1756 – døde i 1791

Wolfgang Amadeus Mozart blev født i Salzburg i 1756. Et meget stort antal film har vist historien om hans opvækst som vidunderbarn og om hans senere liv – først som kirkemusiker i Salzburg og senere som freelance musiker i Wien, hvor han døde i 1791.

Der findes mange biografier, som ud fra en uendelighed af myter og ud fra mere eller mindre subjektive skøn – hvis sandfærdighed ofte er yderst tvivlsomme – har skabt et billede af Mozart. Nutiden har også skabt et billede, og det kulminerede i filmen *Amadeus* i 1980'erne. Mozart bliver her – i allerhøjeste grad – beskrevet som en barnlig og fortrukken dummeper, der ikke er i stand til at klare sig selv og sin familie. Sådan var virkeligheden ikke! Han var et menneske, der arbejdede hårdt som komponist, organiserede koncerter, var en dybt engageret frimurer og en ansvarsbevidst familiefar. Dette betyder ikke, at han var et menneske uden problemer. Hans personlighed var på mange måder kompliceret og fyldt med modsætninger – sådan som det ofte er tilfældet med store genier.

Mesterværk efter mesterværk

Mozarts musik betragtes normalt som smuk, elegant, melodios og harmonisk og ofte med antydninger af livsglæde. Hans musik opfattes sjældent som melankolsk. Set fra en historisk synsvinkel var han den, der fuldkommengjorde wienerklassicismen. Hans symfonier, sonater, strygekvartetter, operaer, messer – næsten alle de retninger han var i berøring med, blev mere eller mindre mesterværker, der formidlede den største skønhed og harmoni. Der findes naturligvis også dramatiske elementer som hos Beethoven, men sådanne "*Sturm und Drang*" tendenser var allerede funderet i anden eksisterende musik.

Mozart
Sinfonia Concertante in Eb
for Violin and Viola

Allegro maestoso. K. 364

Oboi.
Corni in Es.
Violino principale.
Viola principale.
Violino I.
Violino II.
Viola I.
Viola II.
Violoncello.
Contrabbasso.

Højt respekteret

Hvordan betragtede samtiden Mozart? Generelt blev han meget respekteret – ikke kun på grund af hans kompositioner, men også på grund af hans evner som pianist – i særdeleshed hans improvisationer. Imidlertid udviklede han i sine senere år i Wien en stil, som mange betragtede som alt for indviklet og vanskelig på grund af de stadig mere komplicerede harmonier. I virkeligheden var han ved at føre menneskeheden ind i en ny og højere musikstil, som blev afbrudt ved hans tidlige død. Mozart fuldendte det, som hans store forbilledede og lysbringer, Joseph Haydn, havde begyndt, og han forberedte desuden vejen for andre – eksempelvis Beethoven, Weber, Chopin og endog Wagner – og senere romanticismen.

Mozarts gådefulde evner

Esoterisk set synes Mozart at have været en af de mest bemærkelsesværdige komponister, der nogensinde har været i inkarnation – dels på grund af den specielle måde hans kunst kom til udtryk på, og dels på grund af hans måde at skabe musik på. Kompositionen i sin helhed var altid helt færdig i hans hoved, før han skrev den ned, og derfor havde han ikke behov for at komponere ved et klaver. Det var aldrig nødvendigt for ham at anstrenge sig for at realisere sine musikalske visioner – de strømmede uden videre ind i hans bevidsthed. I begyndelsen lavede han udkast, men til sidst skrev han alt ned direkte efter hukommelsen. Han havde tilsyneladende en ekstraordinær mental kapacitet med sans for simultantænkning, for han elskede at skrive musik ned, mens andre talte til ham.

Derfor peger alt på, at han må have været en højt udviklet sjæl, og at hans musik tonede frem via en meget speciel inspiration fra en høj kilde. I hans tids musik-stil var han et redskab for en guddommelig lyd. Han var et lydhør redskab for Hierarkiet, der benyttede ham til at komponere den guddommelige plan, så den kunne komme til udtryk i menneskets verden som musik. Med sin specielle musiks særlige vibrationer påvirkede han både menneskeheden og det enkelte menneske ved at skabe skønhed, harmoni og *integrering* på alle niveauer.

Mozart var engageret frimurer.

Balancer

Mozarts musik er integreret både i sin musikalske form og som udtryksfuld kunst. Den viser blandt meget andet en balance mellem melodi og harmoni, men også en balance i en formel konstruktion. I sine operaer skabte han større balance mellem sangernes roller og orkesterets akkompagnement på en måde, så orkestret fik en mere betydningsfuld rolle i den dramatiske og musikalske retning i kompositionen.

Mental klarhed

Mozarts udtryksfulde musik er integreret, hvad angår den mentale og følelsesmæssige sammensætning. Den følelsesmæssige side får aldrig overtaget. I den velkendte G-mol symfoni (K 550) er der hele tiden – trods de heftige og følelsesbetonede udbrud – en mental klarhed, der er baseret på Mozarts evne til aldrig at overreagere. Den mentale klarhed er altid til stede. På denne måde påvirker musikken både astrallegemet og mentallegeme hos lytterne. Samtidig er reaktionen på musikken ikke blottet for fysiske udtryk, for den er fyldt med rytme og bevægelse.

Mozarts musik er imidlertid ikke kun integreret i sin substans. Den er også *integrerende* på grund af sin omfattende påvirkning. Den påvirker ikke kun det enkelte menneske, men alle elementer. Musik med disse egenskaber er *helbredende* i sig selv. Det var Mozarts ønske at give menneskeheden skønhed og at vise musikkens evne til at skabe harmoni – dels i mikrokosmos, dvs. i det enkelte menneske, og dels i makrokosmos, dvs. i hele verden.

Et spørgsmål om integrering

I relation til spørgsmålet om integrering kan man undre sig over, hvordan en personlighed som Mozarts, der på mange områder ikke var integreret, var i stand til at skabe en meget integreret musik. I det 19. århundrede har mange filmproducenter forsøgt at skabe et endnu mere idealiseret billede af ham med den hensigt at få et billede frem, der i modsætning til det første, ville vise Mozart som et evigt vidunderbarn. Måske ligger sandheden et sted midt imellem. Et menneske, der er så intenst engageret i musik, vil ikke altid lykkes med at løse problemerne i det fysiske liv, og derfor vil det af og til opføre sig som et barn. Men når Mozart komponerede, var han i direkte kontakt med sin sjæl og mestrene, og i sådanne øjeblikke var han integreret.

Fra filmen "Amadeus".

Meditationsmusik

I Mozarts musik kan man skimte flere lag, som gør det muligt for mennesker, der befinder sig på forskellige udviklingsniveauer, at deltage i de specielle energier. Ekso-terisk set er nogle af de mest karakteristiske blevet beskrevet tidligere. Esoterisk set er det – udover det, der allerede er nævnt – muligt at skimte meditations- og

kontemplationsniveauer, som om tonerne var ekkoer af det, der ofte kaldes "sfærernes musik". Et imponerende eksempel er *Et incarnatus est* i den ufuldendte *Credo* fra Mozarts store messe i C-mol (K 427). Man kan nyde den som et fuldent eksempel på musikalsk skønhed med dens mesterlige sopransolo, og endnu mere som en åndelig åbenbaring af en højere virkelighed, der utvivlsomt er for vanskelig at beskrive med ord.

Dur og mol

Selvom man kan sige, at Mozarts musik er lys og mild, så har den også passager, der giver udtryk for mørke og sørgmodighed. Dur-tonearten står i opposition til mol-tonearten. Mon disse indtryk reflekterer Mozarts egne følelser – eller er de netop udtryk for den evige kamp mellem det gode og det onde – lys og mørke? Man kan aldrig være helt sikker, for det er velkendt, at selv i perioder med sorg og modstand kunne han komponere musik, der gav udtryk for både lyksalighed og det modsatte.

Det er, som om de mørke passager i Mozarts kompositioner gør modstand mod passager, der giver udtryk for lys. Ved slutningen af hans D-mol-fantasi for piano (K 397) bryder Mozart ind i den sørgmodige sekvens med en pludselig ændring til D-dur, som når Solen pludselig bryder igennem de mørke skyer. I disse øjeblikke føres musikken højere op end modsætningerne det gode og onde. Der er andre kompositioner, hvor nøglerne til dur og mol helt har mistet deres betydning – som f.eks. i *adagioen* og i *rondo*en for glasharmonika, fløjte, obo, viola og cello (K 617). I disse passager er musikken meget højt inspireret.

Fra operaen "Tryllefløjten".

Operaerne

Set fra en esoterisk synsvinkel er nogle af Mozarts operaer særligt interessante. Selve handlingen er sjældent egentlige eventyr eller komplicerede kærlighedshistorier. *Don Juan* er mere end en spændende historie om en charmerende, men farlig forfører, eller et let forståeligt skuespil om moral. Tværtimod fortæller operaen meget om en vildledt menneskehed og dens længsel efter kærlighed – og om karma. Den berømte destruktionsscene, hvor *Don Juan* når frem til den retfærdige straf, hører til en af de mest dramatiske og suggestive musikalske sekvenser i musikhistorien.

Esoterisk kan destruktionsscenen symbolisere "forseglingen af døren til det onde". Don Juan møder den person, som han myrdede i første akt – kommandanten, faderen til Donna Anna. Eksoterisk kan scenen symbolisere kommandantens hævn, og esoterisk kan kommandanten symbolisere "Tærskelens Vogter". Don Juan kan ikke undgå sin egen død, og den destruktion kan betragtes som en symbolsk død før en eventuel ny fødsel. Her begynder Mozart at berøre mysterierne i frimureriet, som bliver fremstillet mere tydeligt i hans sidste opera – *Tryllefløjten*.

Mozart og hans familie.

4. stråle og/eller 2. stråle

Nogle esoterikere har nævnt, at Mozart i sin musik giver udtryk for energien fra 4. stråle – strålen for harmoni gennem konflikt. Man har også foreslået, at han havde både sjæl og personlighed på 4. stråle. Selvom der er meget, der tyder på en stærk påvirkning fra 4. stråle, så er der faktorer, der indikerer 2. stråle for kærlighed og visdom på sjælen. En af årsagerne er selve musikken, hvor han på en meget bestemt måde giver udtryk for sin sjæls kvaliteter, for det er sjælen mere end personligheden, der taler gennem hans musik. Personligheden er til stede, men mere som en afbalancerende faktor end som et udtryk for hans egne følelser. I virkeligheden giver hans musik ikke kun udtryk for harmonisk skønhed, men også for himmelsk visdom og uselvisk kærlighed. Er det ikke korrekt, at *Requiem* – hans sidste komposition – er et klart udtryk for denne kærlighed og visdom? Der findes mange eksempler på, at der er passager, hvor det er muligt at blive fyldt med kærlighed på både et menneskeligt niveau og på et mere ophøjet niveau.

Det er som om Mozarts personlighed viser karaktertræk, der hører til 4. stråle, for han forsøger altid at skabe harmoni i sit liv samtidig med, at han ofte kommer i konflikt med sine omgivelser. Kampen med arbejdsgiveren i Salzburg og ærkebiskop Colloredo er velkendte eksempler. Et andet kommer til udtryk i hans relation til sin far, Leopold Mozart. Wolfgang prøvede at leve op til faderens forventninger samtidig med, at hans eget behov for at være uafhængig konstant skabte spændinger mellem dem.

"Requiem" komponeres

Mozart i nutiden?

Hvilken rolle spiller Mozart i nutiden? Før eller senere vil gamle stilarter miste grebet om denne frontløbers rolle og blive en del af en fortidig og forældet energi, der ikke længere er behov for. Fortsætter man med denne musik, betyder det, at den gamle energi bevares. Men det punkt er Mozarts musik endnu ikke nået til. Det er tydeligt, at hans popularitet stadig øges. Og der er behov for hans musik som en kontrast til den hårde rytmiske musik, der hamrer ind i menneskeheden i dag. Selvom den nye musik er nødvendig – i den forstand at den er nødvendig i destruktionen af gamle strukturer for at skabe plads til nye stilarter – så er Mozarts musik stadig en helbredende og integrerende faktor, der ved hjælp af hans rene harmonier fører menneskeheden ind i Den Nye Tidsalder.

Mozarts musik – når den er bedst – hviler i sig selv. Den er selvtilstrækkelig. Det er derfor ikke nødvendigt, at den bliver en del af en materialistisk udviklingsproces. Man kan forestille sig Mozarts musik som et lys i mørket – som en demonstration af det, der menes med, at noget er opnåeligt for enhver og for alt i Universet.

VidsomsNettet
www.vidsomsnettet.dk